

WOLAŃSKI

EWALUACJA EFEKTÓW WSPARCIA W RAMACH III OSI PRIORYTETOWEJ PONADREGIONALNA INFRASTRUKTURA KOLEJOWA PO PW 2014-2020, W TYM WPŁYWU NA REDUKCJĘ BARIER ROZWOJU MAKROREGIONU POLSKI WSCHODNIEJ

ZAŁĄCZNIK 9. TABELA REKOMENDACJI

SIERPIEŃ 2019

dr Michał Wolański

Paulina Kozłowska

Wiktor Mrozowski

Maciej Pańczak

Mateusz Pieróg

Łukasz Widła-Domaradzki

WSPÓLPRACA:

Jakub Kaczorowski

Badanie ewaluacyjne współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

1. Rekomendacje dla ewaluacji III OP POPW	2
2. Rekomendacje dla systemu ewaluacji.....	8

1. REKOMENDACJE DLA EWALUACJI III OP POPW

Tabela 1. Rekomendacja 1 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Ewaluacja <i>ex post</i> osi III POPW powinna być realizowana jako ewaluacja oparta na teorii. Odtworzona logika interwencji III osi POPW może zostać zweryfikowana w badaniu <i>ex post</i> .
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strony 55-57
TREŚĆ REKOMENDACJI	Ewaluacja realizowana w oparciu o teorię może być uzupełniona o badanie efektu netto, z uwzględnieniem możliwości wystąpienia ograniczeń wynikających z zastosowania metod PSM i SPSM w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych.
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w specyfikacji zamówienia na badanie <i>ex post</i> osi III POPW podjęcia próby oszacowania efektu netto, zarówno w odniesieniu do oddziaływania transportowego, jak i społeczno-gospodarczego.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Rekomendacja 2 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Pilotaż analizy metodą kontrfaktyczną <i>Propensity Score Matching</i> (PSM) w ramach niniejszego badania pozwolił na znalezienie odcinków kontrfaktycznych dla wszystkich 13 odcinków linii kolejowych przebudowywanych w ramach 7 projektów inwestycyjnych POPW oraz utrwalenie dla nich kluczowych danych o oddziaływaniu transportowym interwencji oraz oddziaływaniu w zakresie bezpieczeństwa.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strony 55-57
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się wykorzystanie wybranych par odcinków linii kolejowych oraz dalszych założeń metody PSM do oszacowania efektu netto interwencji w zakresie oddziaływania wielkość przewozów i bezpieczeństwo ruchu kolejowego.

ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	<p>Uwzględnienie w specyfikacji zamówienia na badanie <i>ex post</i> oszacowania efektu netto za pomocą wypracowanej w pilotażu metodyki, przy wykorzystaniu stworzonego parowania i utrwalonych danych dla stanu wejściowego.</p> <p>Dodatkowo pozycją obowiązkową na etapie analizy danych zastanych w ramach badania <i>ex post</i> powinno być niniejsze badanie pilotażowe, w którym wskazano także zastrzeżenia przeprowadzonego parowania odcinków, takie jak np. ostrożność w odniesieniu do odcinków, na których przed interwencją nie był prowadzony ruch pociągów. Czynnikiem ograniczającym możliwość oszacowania efektu są także prace modernizacyjne lub inne ingerujące w parametry techniczne odcinka, które nie były możliwe do przewidzenia w ramach badania pilotażowego.</p> <p>Mając na uwadze powyższe ograniczenia i zagrożenia rekomenduje się, aby podjęcie próby oszacowania efektu netto nie było jedyną metodą zawartą w minimum metodycznym, Wyniki takiego szacowania nie powinny być analizowane w oderwaniu od wyników analiz pozostałymi metodami, w szczególności metodami jakościowymi.</p>
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Rekomendacja 3 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Pilotaż analizy metodą kontrfaktyczną <i>Stratified Propensity Score Matching</i> (SPSM) w ramach niniejszego badania pozwolił na stworzenie 5 grup powiatów o zróżnicowanym potencjale absorpcji efektów inwestycji kolejowych oraz utrwalenie dla nich kluczowych danych o oddziaływaniu społeczno-gospodarczym interwencji.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strony 55-57
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się wykorzystanie stworzonej segmentacji oraz dalszych założeń metody SPSM do oszacowania efektu netto interwencji w zakresie oddziaływania na rozwój społeczno-gospodarczy.
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW

SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w specyfikacji zamówienia na badanie <i>ex post</i> oszacowania efektu netto za pomocą wypracowanej w pilotażu metodyki, przy wykorzystaniu stworzonej segmentacji i utrwalonych danych dla stanu wejściowego.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Rekomendacja 4 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Obecnie w Makroregionie Polski Wschodniej realizowane są duże inwestycje infrastrukturalne, które mogą zaburzyć wartości oszacowanego efektu netto i mogą oddziaływać na otoczenie w większym stopniu niż inwestycje kolejowe POPW, np. modernizacja linii kolejowych nr 6 i nr 7 czy budowa dróg ekspresowych S17 i S19. Mogą one zniekształcić osiągnięte na etapie badania <i>ex post</i> wartości wskaźników, a nawet wartości efektu netto.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strona 57
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się sprawdzenie za pomocą metod ilościowych wpływu inwestycji w ramach POPW na jakość podróżowania w regionie. W razie istotnych zniekształceń, pomocne mogą być też analizy zależności liczby pasażerów od zidentyfikowanych czynników zewnętrznych (np. przy użyciu modeli regresji), przy czym ich dokładne wyspecyfikowanie jest zależne od specyfiki zniekształceń.
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW

EWALUACJA EFEKTÓW WSPARCIA W RAMACH III OSI PRIORYTETOWEJ
PONADREGIONALNA INFRASTRUKTURA KOLEJOWA PO PW 2014-2020

SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w założeniach badania <i>ex post</i> ankiet z pasażerami pociągów regionalnych i dalekobieżnych ukierunkowanych na motyw podróży oraz wybór środka transportu, w szczególności w kontekście szeroko zakrojonych inwestycji drogowych. Minimalna wielkość próby powinna wynosić 100 osób dla każdego z 7 badanych projektów inwestycyjnych.
TERMIN WDROŻENIA	Zobowiązanie wykonawcy badania <i>ex-post</i> do przygotowania – wyłącznie w razie nielogicznych efektów badania efektu netto – modeli regresji lub innych modeli ekonometrycznych, obrazujących kształtowanie się przewozów koleją w zależności od zidentyfikowanych w niniejszym badaniu zewnętrznych i wewnętrznych parametrów, determinujących wielkość modelu ruchu kolejowego.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Rekomendacja 5 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Respondenci wywiadów IDI wskazywali, że w przewozach pasażerskich istniejąca oferta przewozowa jest kluczowym czynnikiem sukcesu inwestycji.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strona 33/załącznik 3
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się sprawdzenie zgodności stanu faktycznego po zakończeniu inwestycji z założeniami wpisanymi do studiów wykonalności pod względem istniejącej oferty przewozowej.
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w założeniach badania <i>ex post</i> zbadanie oferty przewozowej istniejącej po zakończeniu inwestycji i odniesienie jej do zamierzeń i deklaracji ujętych w studiach wykonalności.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Rekomendacja 6 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	W niniejszym badaniu jako ekspertów ds. inwestycji transportowych w regionach przewidziano niektórych przedstawicieli Urzędów Marszałkowskich odpowiedzialnych za organizację transportu publicznego. Jednak w związku z sezonem wakacyjnym oraz przede wszystkim w związku ze zmianami organizacyjnymi i strukturalnymi urzędów przeprowadzenie wywiadów było wyzwaniem dla Wykonawcy. Uzyskane wnioski pozwalają jednak stwierdzić, że Urzędy Marszałkowskie stanowią kluczowych interesariuszy badania i powodzenia interwencji.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Załącznik 3
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się szersze uwzględnienie Urzędów Marszałkowskich w procesie badania <i>ex post</i> (tj. wywiady z przedstawicielami wszystkich urzędów jako odrębną grupą respondentów).
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w specyfikacji zamówienia na badanie <i>ex post</i> przeprowadzenia wywiadów IDI z przedstawicielami Urzędów Marszałkowskich wszystkich województw Polski Wschodniej, wsparte odrębnym pismem polecającym skierowanym do marszałków województw.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Rekomendacja 7 dla ewaluacji III OP POPW

TREŚĆ WNIOSKU	Jak wskazywali respondenci niektóre parametry inwestycyjne, takie jak rzeczywista przepustowość linii kolejowych wymagają praktycznej weryfikacji, ponieważ np. nominalna przepustowość nowych linii kolejowych nie zawsze pokrywa się z rzeczywistą korzyścią dla użytkowników.
----------------------	--

EWALUACJA EFEKTÓW WSPARCIA W RAMACH III OSI PRIORYTETOWEJ
PONADREGIONALNA INFRASTRUKTURA KOLEJOWA PO PW 2014-2020

ODWOŁANIE DO RAPORTU	Załącznik 3
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się uwzględnienie osób odpowiedzialnych za tworzenie rozkładów jazdy w Urzędach Marszałkowskich lub konstruktorów rozkładów jazdy w procesie badania <i>ex post</i> .
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w specyfikacji zamówienia na badanie <i>ex post</i> przeprowadzenia ankiety odnośnie możliwości tworzenia satysfakcjonującego rozkładu jazdy lub zaplanowanie pytań dotyczących tworzenia rozkładu jazdy w scenariuszu wywiadów IDI z przedstawicielami Urzędów Marszałkowskich. Zakres merytoryczny ankiet lub wywiadów powinien obejmować możliwość identyfikacji czynników wpływających na kształtowanie rozkładu jazdy zgodnego z potrzebami regionów np. pojawiających się ograniczeń technicznych, konstrukcyjnych linii kolejowych i ich ocenę w stosunku do stanu sprzed interwencji.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

2. REKOMENDACJE DLA SYSTEMU EWALUACJI

Poniżej przedstawiono rekomendacje dla systemu ewaluacji.

Tabela 8. Rekomendacja 1 dla systemu ewaluacji.

TREŚĆ WNIOSKU	Magistrala Wschodnia jest koncepcją zakładającą stworzenie warunków dla połączeń bezpośrednich między miastami wojewódzkimi Polski Wschodniej, podczas gdy w ramach POPW przebudowywane są jedynie jej części. Efekt końcowy jest uzależniony od działań prowadzonych w ramach innych programów, w tym przede wszystkim POIiŚ 2014-2020.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strona 62
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się przeprowadzenie ewaluacji <i>ex post</i> osi III POPW z uwzględnieniem znaczenia dla jej efektów innych inwestycji kolejowych w rejonie Magistrali Wschodniej wraz z inwestycjami realizowanymi w ramach POIiŚ, RPO, CEF (także z uwzględnieniem inwestycji na terenie województwa mazowieckiego i małopolskiego, istotnymi m.in. dla połączeń Olsztyn / Białystok - Rzeszów).
ADRESAT REKOMENDACJI	IP POPW / IZ POPW

SPOSÓB WDROŻENIA

Przeprowadzenie badania ewaluacyjnego *ex post* osi III POPW uwzględniającego znaczenie dla jej efektów innych ważnych inwestycji kolejowych w Polsce Wschodniej.

Zakres przedmiotowy rozszerzonego badania ewaluacyjnego powinien obejmować, oprócz 7 projektów inwestycyjnych POPW, przynajmniej prace na liniach kolejowych nr 7, 8, 9 i 71, prace na węzłach krakowskim i warszawskim oraz ew. inne istotne inwestycje zidentyfikowane w toku realizacji badania *ex post*.

Wpływ powyższych inwestycji na efekty realizacji III osi POPW powinien być możliwy do zidentyfikowania za pomocą następujących metod badawczych (szerzej w innych rekomendacjach):

- studia przypadku (w odniesieniu do linii objętych interwencją POPW) - w celu praktycznej weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów i identyfikacji możliwego wpływu na nie inwestycji na liniach innych niż te objęte interwencją POPW;
- wywiady IDI z przedstawicielami organizatorów transportu kolejowego i nadawców ładunków (w odniesieniu do linii objętych interwencją POPW) - w celu identyfikacji możliwego wpływu inwestycji na liniach innych niż te objęte interwencją POPW;
- ankiety z pasażerami pociągów (w odniesieniu do linii objętych interwencją POPW) - w celu identyfikacji możliwego wpływu inwestycji na liniach innych niż te objęte interwencją POPW;
- oszacowanie efektu netto metodą SPSM dla oddziaływania społeczno-gospodarczego - uwzględnienie wśród zmiennych objaśniających inwestycji kolejowych w rejonie Magistrali Wschodniej finansowanych ze źródeł innych niż POPW, a także inwestycji drogowych oraz innych inwestycji unijnych i działań wpływających na rozwój gospodarczy
lub szacowanie efektu netto metodą SPSM w ramach multidyscyplinarnej ewaluacji skupionej wyłącznie na modelowaniu oddziaływania społeczno-gospodarczego poszczególnych inwestycji unijnych;
- ew. modele regresji dla nielogicznych zależności (w odniesieniu do linii objętych interwencją POPW) - w celu identyfikacji możliwego wpływu inwestycji na liniach innych niż te objęte interwencją POPW.

TERMIN WDROŻENIA

31 grudnia 2023

KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Rekomendacja 2 dla systemu ewaluacji.

TREŚĆ WNIOSKU	<p>Proces realizacji badania ewaluacyjnego dla inwestycji kolejowych jest uzależniony od współpracy z beneficjentem, czyli PKP PLK, oraz sprawności procesów administracyjnych w spółce. Dla spójności badania <i>ex post</i> z badaniem pilotażowym niezbędne jest pozyskanie kompletnych danych.</p> <p>Ponadto, powodzenie badania, w którym przewidziano spotkania terenowe zależy od otwartości i dostępności pracowników np. Urzędów Marszałkowskich, która może być mocno ograniczona w sezonie wakacyjnym.</p>
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strona 62/załącznik 3
TREŚĆ REKOMENDACJI	<p>Rekomenduje się przewidzenie odpowiednio długiego czasu na przeprowadzenie badania ewaluacyjnego <i>ex post</i> mając na uwadze konieczność pozyskania danych spójnych z badaniem pilotażowym.</p> <p>Dodatkowo rekomenduje się przeprowadzenie badania <i>ex post</i> w którym możliwie szeroki zakres prac badawczych będzie odbywał się poza sezonem wakacyjnym.</p>
ADRESAT REKOMENDACJI	Instytucja Pośrednicząca POPW
SPOSÓB WDROŻENIA	Uwzględnienie w harmonogramie badania <i>ex post</i> wydłużonego czasu na pozyskiwanie danych, co oznacza łącznie min. 6 miesięcy od momentu zatwierdzenia raportu metodycznego do projektu raportu końcowego.
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne

EWALUACJA EFEKTÓW WSPARCIA W RAMACH III OSI PRIORYTETOWEJ
PONADREGIONALNA INFRASTRUKTURA KOLEJOWA PO PW 2014-2020

Tabela 10. Rekomendacja 3 dla systemu ewaluacji.

TREŚĆ WNIOSKU	Jedynym źródłem danych o pracy przewozowej w transporcie kolejowym, uwzględniającym wymiar terytorialny interwencji jest model ruchu, którego autorem i gestorem są PKP Polskie Linie Kolejowe.
ODWOŁANIE DO RAPORTU	Strona 62
TREŚĆ REKOMENDACJI	Rekomenduje się wykorzystywanie danych z modelu ruchu we wszystkich badaniach ewaluacyjnych dla inwestycji kolejowych, w których efekty mogą być zróżnicowane przestrzennie.
ADRESAT REKOMENDACJI	Instytucja Pośrednicząca.
SPOSÓB WDROŻENIA	<p>Uporządkowanie kwestii praw do korzystania z danych pochodzących z modelu ruchu (po stronie CUPT jako zamawiającego).</p> <p>Wskazywanie w dokumentach przetargowych i specyfikacjach zamówień na badania ewaluacyjne modelu ruchu jako źródła danych.</p> <p>Przekazywanie wykonawcom badań ewaluacyjnych modelu ruchu niezwłocznie po podpisaniu umowy na wykonanie badań efektów inwestycji kolejowych.</p>
TERMIN WDROŻENIA	31 grudnia 2023
KLASA REKOMENDACJI	Programowa, operacyjna
OBSZAR TEMATYCZNY	System realizacji polityki spójności

Źródło: opracowanie własne